

عنوان مقاله:

بررسی تطبیقی مفهوم نظم در فن خطابه یونان و روم باستان و بلاغت اسلامی (با تاکید بر دیدگاه های دیونیزیوس هالیکارناسوسی و عبدالقاهر جرجانی)

محل انتشار:

فصلنامه جستارهای نوین ادبی، دوره 45، شماره 2 (سال: 1391)

تعداد صفحات اصل مقاله: 30

نویسنده:

داوود عمارتی مقدم - دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه فردوسی مشهد

خلاصه مقاله:

مساله نظم یکی از بنیادی ترین مسایل بلاغی در نظام بلاغی یونان و روم باستان و جهان اسلام بوده است. این مقاله به بررسی تطبیقی نظم در این دو نظام بلاغی اختصاص دارد و می کوشد شباهت ها و تفاوت های آرای بلاغیان مسلمان و بلاغیان غرب را در مورد این مفهوم روشن کند. برای این منظور، در بخش نخست مقاله به تبیین مساله نظم در غرب باستان پرداخته شده و از آن جا که سازوکارهای نظم به بهترین شکل در اثر دیونیزیوس هالیکارناسوسی (قرن اول پیش از میلاد) با عنوان درباب نظم ادبی نمود یافته، آرای او را به مثابه نماینده دیدگاه های بلاغیان غرب باستان در نظر گرفته ایم. بخش دوم مقاله به مساله نظم در جهان اسلام با تاکید بر آرای عبدالقاهر جرجانی (م. 471 ه.ق.) و بخصوص دلایل الاعجاز فی القرآن- او اختصاص دارد. بنا به ضرورت، به آرای دیگر ادبا و متکلمان مسلمان نیز پرداخته شده است. پس از روشن کردن شباهت ها و تفاوت های آرای جرجانی و دیونیزیوس هالیکارناسوسی، نتیجه گرفته ایم که آن چه جرجانی در باب نظریه نظم گفته است، پیش از او به شکلی منسجم تر و عینی تر در آثار بلاغی غرب باستان مطرح بوده و برخی نوآوری های او نیز بیش از آن که به پیشبرد بررسی های ادبی بلاغی یاری رساند، موجبات جمود و ایستایی بلاغت در جهان اسلام را فراهم کرده است.

کلمات کلیدی:

بلاغت یونان و روم باستان، بلاغت اسلامی، نظریه نظم، عبدالقاهر جرجانی، دیونیزیوس هالیکارناسوسی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/631180>

